

16.09.2019

Asia/8

§ 610

V 25.9.2019, Den av Svenska folkpartiets fullmäktigegrupp väckta gruppmotionen om bortforsling av gatusnö

HEL 2019-002036 T 00 00 03

Beslut

Stadsstyrelsen föreslog stadsfullmäktige följande:

Stadsfullmäktige betraktar den av Svenska folkpartiets fullmäktigegrupp väckta gruppmotionen som slutbehandlad.

Behandling

Motförslag:

Marcus Rantala:

I punkten "Införande av Stockholmsmodellen för snöröjning i trafikområden" ändras sista meningen "I Helsingfors har detta förfarande utretts men det har visat sig vara svårt att hitta tillfälliga lokaler." till "Stadsstyrelsen anser att Stockholmsmodellen bör testas som ett pilotprojekt även i Helsingfors."

I punkten "Att sluta dumpa snö i havet" ändras andra meningen i andra stycket "Målet på lång sikt är att kunna avstå från att dumpa snö i havet efter en övergångsperiod." till "Målet för Helsingfors är att avstå från att dumpa obehandlad snö i havet."

Understödd av: Daniel Sazonov

Stadsstyrelsen godkände enhälligt det enligt Marcus Rantalas motförslag ändrade förslaget.

Föredragande

kanslichef
Sami Sarvilinna

Upplysningar

Tanja Sippola-Alho, stadssekreterare, telefon: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Bilagor

1 Suomen ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmän ryhmäaloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Stadsstyrelsen föreslår stadsfullmäktige följande:

Stadsfullmäktige betraktar den av Svenska folkpartiets fullmäktige-grupp väckta gruppmotionen som slutbehandlad.

Föredragandens motiveringar

Svenska folkpartiets fullmäktige-grupp har 13.2.2019 väckt en gruppmotion om bortforsling av plogad snö. Enligt motionen har Helsingfors under januari-februari fått känna av hur en snörik vinter kan försvåra logistiken i staden. Fastän snö kan vackert lysa upp staden under de mörkare månaderna, kan de som väckt motionen inte acceptera att snön begränsar stadsbornas rörlighet oskäligt mycket. Att snön dumpas i havet är inte heller i linje med stadsstrategin där det står att Helsingfors är en av de finaste städerna i världen. Enligt motionen ska Helsingfors ha tillräckligt med plogningsmateriel och kapacitet för effektiv snöplogning. Därför behövs flera nya avtal med privata aktörer, som vid behov kan kompensera för eventuella brister i stadens snöröjning.

Enligt motionen ska ansvarsfördelningen mellan husbolagen och staden vara tydlig när det gäller trottoarer och hållplatser. Likaså ska information om snöplogning i realtid finnas tillgänglig för stadens invånare och trafikmärkena ska vara synliga. Det krävs dessutom i motionen att Helsingfors ska prioritera tillgängligheten till skolor, daghem och vårdinrättningar. Helsingfors ska ta modell av Stockholm då det gäller snöröjning av gator och sluta dumpa snö i havet.

Stadsmiljönämnden har gett ett utlåtande om motionen 20.8.2019.

Stadsstyrelsen hänvisar till stadsmiljönämndens utlåtande och konstaterar sammanfattningsvis att stadsmiljösektorn har omfattande kännedom om de problem som hänför sig till snöröjning under exceptionellt snörika vintrar. Staden har en beredskapsplan som uppdateras med jämna mellanrum. Staden har strävat att svara mot plötsliga snöfall till exempel genom att öka kapaciteten så att man i bästa fall har haft tillgång till upp till 100 tilläggsenheter vid samma tidpunkt, en del ända från Karleby. Nämnden anser att det inte finns något akut behov av tilläggskapacitet. Stadsmiljösektorns mål är att år 2019 konkurrensutsätta entreprenadhanteringssystemets applikationsutveckling. Meningen med systemet är att göra det möjligt att dela ut situationsbilder om återställandet av trafikförhållandena, tillgängligheten och säkerheten i trafikområdena efter snöfall. Stadsmiljösektorn utarbetar för tillfället också principer för snöhanteringen. Principerna föreläggs eventuellt beslutsfattarna redan under innevarande år. I detta sammanhang ordnas försök som bygger på invånardelaktighet i olika stadsdelar, såsom

16.09.2019

på Skatudden där man testar en ny ansvarsfördelning inom snöröjningen mellan staden och husbolagen. Avsikten är att övergå till att staden har skötselansvaret över att bl.a. forsla bort snö och tvätta gator, och denna princip utvidgas till andra stadsdelar i innerstaden på basis av erfarenheterna. För tillfället utreds även prioriteringen inom gatuskötseln enligt olika kriterier och projekt för servicedesign främjas. I detaljplanerna anvisas platser för snöuppläggning.

Stadsstyrelsen anser att alla ovannämnda åtgärder och utvecklingsprojekt är värda att understödja. Stadsstyrelsen anser dessutom att det är viktigt att främja de åtgärder och utredningar med vilka man strävar att sluta dumpa snö i havet med anledning av nedskräpningskonsekvenser och orenligheter. Efter att principerna och åtgärdsprogrammet för snöhantering blir färdiga är det möjligt att granska olika alternativa sätt att forsla bort och hantera snö, bl.a. fördelarna med och kostnaderna för snöhanteringsmetoder genom smältning och andra sätt på basis av utredningarna. Efter att de allmänna principerna har blivit godkända är det möjligt att ta dessa i beaktande både i stadens egen verksamhet och i de kommande konkurrensutsättningarna av snöröjningen, vilka i fråga om privata aktörer gäller för fem år åt gången. Beslut om investeringar fattas separat.

Stadsmiljönämnden konstaterar 20.8.2019 att Helsingfors stadsmiljösektor med jämna mellanrum uppdaterar vinterberedningsplanen som innehåller de åtgärder med vilka staden svarar mot undantagsförhållanden. Detta innebär i praktiken att tilläggsresurser skaffas, tillfälliga mottagningsplatser för snö ordnas och trafikarrangemang vidtas.

Den största enskilda snöröjningsaktören som också tar hand om Helsingfors innerstad, affärsverket Helsingfors stads byggtjänst Stara (nedan Stara), har förutom sin egen materiel också tillgång till tiotals konkurrensutsatta maskinentreprenörer vilkas resurser tas i bruk enligt snöröjningsbehov. Vid undantagsförhållanden är alla närområdenas maskiner för vinterunderhåll i bruk. Under undantagsförhållandena vintern 2018–2019 kunde såväl Stara som de privata entreprenörerna öka maskinmaterielen med drygt hundra tilläggsenheter, av vilka en del kom ända från Karleby.

Enligt nämnden kunde man ur stadens perspektiv svara på vinterns undantagsförhållanden tillräckligt bra och därför anses det inte för tillfället vara behövligt att skaffa tilläggsmateriel i betydligt stor omfattning.

Helsingfors stads stadsmiljösektor utarbetar för närvarande principer för snöhantering. Principerna föreläggs de politiska beslutsfattarna hösten 2019. Principerna klarlägger snölogistiken och skapar förutsättningar för lyckad snöröjning i trafikområdena.

Skyldigheterna mellan fastighetsägarna och Helsingfors stad att röja snö från trottoarer och busshållplatser

Fördelningen av ansvaren i fråga om uppgifter för gatuskötsel anges i lagen om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden (nedan lagen om underhåll och renhållning). Enligt lagen kan kommunen besluta att helt eller delvis åta sig att sköta det underhåll som ankommer på tomtägaren.

Helsingfors stadsstyrelse beslutade år 2012 att staden strävar att i fasen övergå till s.k. gatuunderhåll med helhetsansvar också i innerstaden, alltså underhåll av gator som går ut på att största delen av de renhållnings- och vinterunderhållsskyldigheter som med stöd av lagen om underhåll och renhållning ankommer på fastigheterna har överförts till staden. Med detta arrangemang syftar man till att säkerställa en enhetlig servicenivå inom underhållet, effektivisera verksamheten och klargöra aktörernas ansvar. Att nå detta mål förutsätter dock att konsekvenserna av underhåll med helhetsansvar utreds.

Bedömningen av förfarandena i enlighet med underhållsansvaren i områdena, med invånarna och aktörerna som deltagare, beaktas i stadens nya principer och i åtgärdsprogrammet för snöhantering, vilka bereds för närvarande inom stadsmiljösektorn. Åtgärderna omfattar bland annat följande uppgifter:

- Ett försök på Skatudden där staden tar ansvaret över stadsdelens snötransporter och tvätt av gatorna på våren. Efter försöket genomförs en utredning om hur förfarandet lämpar sig för innerstaden.
- Uppdatering av serviceavtalen för skötseln av fastigheterna i stadens ägo eller besittning.

Realtidsinformation om snöröjning till invånarna och trafikmärkenas synlighet

En förutsättning för att kunna ge en situationsbild om hur snöröjningen i trafikområdena fortskrider är att avtalshandlingarna ska ändras i fråga om entreprenörernas skyldighet att producera information om materielens läge och arbetsslag.

Beställaren ska ha en applikation som söker uppgifter om snöröjningssituationen hos varje entreprenör genom öppna gränssnitt. Med uppgifterna skapas en tillgänglig situationsbild för invånarna av till exempel hur snöröjningen fortskrider på körbanorna och trottoarerna.

Avtalen om underhållet av de allmänna områdena ingås med Stara för tre år åt gången och med privata aktörer för fem år åt gången. Med Stara har det avtalats om utveckling av hur arbetsmaskinernas information kan delas ut, men i de övriga avtalen kräver eventuella ändringar

16.09.2019

mitt under avtalsperioden att båda parterna godkänner ändringarna. Det är svårt att ingå avtal om utdelning av enskilda maskiners läge eftersom entreprenörerna kan räkna ut en konkurrerande entreprenörs materielvolym med hjälp av informationen.

Stadsmiljösektorns mål är att år 2019 konkurrensutsätta entreprenadhanteringssystemets applikationsutveckling. Meningen med systemet är att göra det möjligt att dela ut situationsbilder om återställandet av trafikförhållandena, tillgängligheten och säkerheten i trafikområdena efter snöfall.

Kommunikationshelheten inom snöhanteringen beaktas i stadens nya principer och i åtgärdsprogrammet för snöhantering, vilka bereds för närvarande inom stadsmiljösektorn. I utvecklingen av kommunikationen och växelverkan ingår bland annat:

- precisering av kommunikationens ansvar, roller och verksamhetsmodeller under vinterperioden
- beredning av kommunikationskanaler och -handlingar
- utveckling av delaktighetsmodeller för vinterunderhåll
- framförande av uppgifterna om vinterunderhållets metoder och effektivitet
- utveckling av växelverkan med fastigheterna.

Det är utmanande att hålla trafikmärkena synliga på vintern. Trafikmärkenas synlighet försämras av vintermörkret och snöror som i värsta fall hindrar trafikmärkenas synlighet. Likaså blir vägmarkeringarna ofta täckta av packad snö.

Den kommande vintern erbjuds bilisterna en nyhet, tjänsten SiirtoSoitto, som per telefon meddelar behovet att flytta fordon innan snön röjs från gatans kant.

Prioritering av tillgängligheten till skolor, daghem och vårdinrättningar

Beslut om gatornas underhållsklassificering fattas i nuläget enligt följande kriterier: gatans betydelse för trafiken, trafikmängden, de olika trafikformernas behov, främjande av gång- och cykeltrafiken och trafiksäkerheten och trafikens tillgänglighet. Helsingfors stad identifierar de olika aktörernas behov och strävar kontinuerligt att anpassa underhållsåtgärderna enligt de nuvarande resurserna med hänsyn till helheten.

Underhållsklasserna och prioriteringen behandlas i stadens nya principer och i åtgärdsprogrammet för snöhantering, vilka bereds för närvarande inom stadsmiljösektorn. I samband med beredningen kommer man att precisera bland annat hur snön hanteras i områdena (till ex-

empel stadsdelsvis), de olika funktionernas och aktörernas behov, underhållsklassernas krav och åtgärdstiderna ur tjänsternas och kundorienteringens perspektiv.

Med hjälp av servicedesign är det ytterligare möjligt att nå förbättringar. I Gårdsbacka har det första servicedesignprojektet genomförts. I projektet gick man noggrant igenom de offentliga byggnadernas öppettider, och vinterunderhållsplanen för gångtrafiken preciserades utifrån dessa. Dessutom genomfördes åren 2015–2016 en granskning av gångtrafiknätet som omfattade nästan hela staden. I granskningen rationaliserades gångvägarnas underhållsklassificering på basis av dess användning. Prioriteringen av vägarna påverkades av bland annat folktätheten och tjänsternas täthet, såsom kollektivtrafikens hållplatser och stationer, hälsovårdstjänster och skolor i områdena.

Införande av Stockholmsmodellen för snöröjning i trafikområden

Med Stockholmsmodellen torde här avses snöröjning på tomtgatorna i innerstaden nattetid. Metoden bygger på att alla fordon styrs från gatan till tillfälliga lokaler över natten, och gatan stängs då av för offentlig trafik. För bilister har det i förväg anvisats tillfälliga lokaler över natten på ett rimligt avstånd. De tillfälliga lokalerna får användas gratis. I Helsingfors har detta förfarande utretts men det har visat sig vara svårt att hitta tillfälliga lokaler.

Helsingfors förfaranden vid undantagsförhållanden

I Helsingfors har det konstaterats vara ett välfungerande förfarande att använda flyttningsuppmaningar i syfte att tömma gatan. Antalet fordon som lämnas längs med gatan kan ytterligare minskas med tjänsten SiirtoSoitto som tas i bruk. Ju färre fordon som lämnas längs med gatan och måste flyttas, desto snabbare sker snöröjningen.

I januari-februari öppnades tilläggsområden för parkering på öppna platser, på torg och på parkernas sandplaner i Helsingfors innerstad. De tillfälliga parkeringslokalerna visade sig vara mycket behövliga och användningsgraderna var höga. Förfarandet hjälpte snöröjningen.

En bilhotelltjänst grundades i Tattarmossen för sådana fordon som förvaras vid gatorna på vintern, men tjänsten har inte blivit någon stor succé. (Enligt 42 § i vägtrafiklagen får fordon som inte faktiskt används i trafiken inte lämnas, förvaras eller läggas upp i lager på en väg.)

På bostadsområdenas tomtgator kommer parkeringsarrangemangen att ändras områdesvis i enlighet med de nya principerna. Med hjälp av arrangemangen kommer snöröjningen på trottoarer att bli mycket lättare.

Att sluta dumpa snö i havet

Snölogistiken syftar till att snön i fortsättningen behandlas i den stadsdel i vilken den har fallit. I innerstaden har det planerats platser för snöuppläggning som är nödvändiga för snöröjningen och som ska beaktas vid planeringen av investeringsobjekt.

Bortskaffningen av snön i innerstaden kommer att basera sig på en teknisk lösning. Målet på lång sikt är att kunna avstå från att dumpa snö i havet efter en övergångsperiod. Innan staden avstår från att dumpa snö i havet måste man granska olika tekniska lösningar för bortskaffning av snö, dessas energibehov och volymen av den maskinmateriel som snötransporterna kräver. Samtidigt följs utvecklingsarbetet i Oslo och Stockholm och funktionen hos snösmältningstationerna i S:t Petersburg.

Stadsmiljösektorn genomför en utredning om markanvändningsförutsättningarna för en snösmältningstation i innerstaden. I utredningen granskas snösmältningstationens miljökonsekvenser och de tekniska lösningarnas lämplighet, såsom tillgång till värme för smältning, rening av smältvattnen från skadeämnen och ledning av vattnen till havet. I arbetet optimeras vägarna för snötransporter, antalet smältningstationer, behovet av mindre smältningenheter, nödvändiga utrymmen för flyttning av snö på korta avstånd i innerstaden och tillräcklig dimensionering av kapaciteten för uppläggning och bortskaffning av snö.

På basis av helhetsgranskningen kommer stadsmiljösektorn att föreslå en lösning för att kunna sluta dumpa snö i havet.

Enligt i 30 kap. 12 § i förvaltningsstadgan kan en fullmäktige-grupp väcka en grupp-motion. En grupp-motion är en motion som undertecknats av mer än hälften av fullmäktige-gruppens medlemmar och som har rubriken grupp-motion. En grupp-motion inlämnas till ordföranden av fullmäktige-gruppens ordförande eller vice ordförande. En fullmäktige-grupp får väcka fyra grupp-motioner under en fullmäktige-period.

Föredragande

kanslichef
Sami Sarvilinna

Upplysningar

Tanja Sippola-Alho, stadssekreterare, telefon: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Bilagor

1 Suomen ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmän ryhmäaloite

Sökande av ändring

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

16.09.2019

Asia/8

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Stadsstyrelsen 09.09.2019 § 556

HEL 2019-002036 T 00 00 03

Beslut

Stadsstyrelsen beslutade bordlägga ärendet.

Behandling

09.09.2019 Bordlades

Stadsstyrelsen beslutade enhälligt bordlägga ärendet på förslag av Marcus Rantala.

Föredragande

kanslichef
Sami Sarvilinna

Upplysningar

Tanja Sippola-Alho, stadssekreterare, telefon: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 20.08.2019 § 393

HEL 2019-002036 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Riittävän kapasiteetin varmistaminen katujen lumenpoistossa

Helsingin kaupunkiympäristön toimiala päivittää määräajoin talven varautumissuunnitelmaa, jossa esitetään ne toimenpiteet, joilla poikkeusoloihin vastataan. Tämä tarkoittaa käytännössä lisäresurssien hankkimista, väliaikaisten lumenvastaanottoalueiden järjestämistä sekä liikennejärjestelyjä.

Merkittävimmällä yksittäisellä ja kantakaupungin lumenpoiston toimijalla, Helsingin kaupungin rakennuspalveluliikelaitos Staralla (jäljempänä Stara) on oman kalustonsa lisäksi käytettävissään useita kymmeniä kilpailutettuja koneurakoitsijoita, joiden resurssit otetaan käyttöön lumenpoistotyön tarpeen mukaan. Poikkeusolosuhteissa kaikki lähialuei-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

den talvihoidon koneet ovat käytössä. Viime talven 2018–2019 poikkeusolosuhteissa niin Stara kuin yksityiset urakoitsijat pystyivät lisäämään konekalustoa reilusti yli sata lisäyksikköä, joista kaukaisimmat tulivat Kokkolasta.

Menneen talven poikkeusolosuhteisiin pystyttiin vastaamaan kaupungin näkökulmasta riittävän hyvin ja siten merkittävään lisäresurssien hankintaan ei katsota tällä hetkellä olevan tarvetta.

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimiala on parhaillaan laatimassa lumenkäsittelyn periaatteita, jotka tuodaan syksyllä poliittiseen päätöksentekoon. Periaatteet selkeyttävät lumilogistiikkaa ja luovat edellytykset liikennealueiden lumenpoiston onnistumiseksi.

Jalkakäytävien ja bussipysäkkien lumenpoistovelvollisuuksien selkeys kiinteistönomistajien ja Helsingin kaupungin välillä

Kadunhoitotehtävien vastuiden jakautuminen on määritetty laissa kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta (jäljempänä kunnossapitolaki). Lain perusteella kunta voi päätöksellään ottaa kokonaan tai osittain huolehtiakseen tontinomistajalle kuuluvista kunnossapitotehtävistä.

Helsingin kaupunginhallitus päätti vuonna 2012, että niin sanottuun katujen kokonaisvastuulliseen ylläpitoon (kokonaisvastuuhoito), jossa suurin osa kiinteistöille kunnossapitolain mukaan kuuluvista katujen puhtaanapito- ja talvikunnossapitovelvollisuuksista on siirretty kaupungin vastuulle, pyritään siirtymään vaiheittain myös kantakaupungissa. Järjestelyllä pyritään varmistamaan yhtenäinen ylläpidon palvelutaso, tehostamaan toimintaa ja selkeyttämään toimijoiden vastuita. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää kuitenkin, että kokonaisvastuuhoitoon vaikutukset selvitetään.

Ylläpitovastuiden mukaisten menettelyjen arviointi alueittain asukkaat ja toimijat osallistaen otetaan huomioon Helsingin uusissa lumenkäsittelyn periaatteissa ja toimenpideohjelmassa, joita valmistellaan parhaillaan kaupunkiympäristön toimialalla. Toimenpiteet sisältävät muun muassa seuraavia tehtäviä:

- Katajanokan kokeilu, jossa kaupunki ottaa huolehtiakseen kaupunginosan lumenkuljetuksesta ja jalkakäytävien kevätpesusta. Selvitys menettelyn soveltavuudesta kantakaupunkiin tehdään tämän kokeilun jälkeen.
- Kaupungin omistamien ja hallinnoimien kiinteistöjen hoidon palvelusopimusten päivitys.

Kaupunkilaisten reaaliaikainen tiedottaminen lumenaurauksesta ja liikennemerkkien näkyvyys

Tilannekuvan muodostaminen liikennealueiden lumenpoiston etenemisestä edellyttää sopimusasiakirjoihin muutoksia, joissa urakoitsijoita veloitetaan tuottamaan konekaluston sijainti- ja työlajitietoa.

Tilaaajalla tulee olla sovellus, joka hakee avointen rajapintojen kautta jokaiselta urakoitsijalta tiedot lumenpoistotyön tilanteesta, josta muodostetaan kaupunkilaisille avoin tilannekuva esimerkiksi asuinalueen ajoratojen ja jalkakäytävien lumenpoiston toteutumisesta.

Yleisten alueiden ylläpidon sopimukset Staran kanssa ovat kolmivuotisia ja yksityisten urakoitsijoiden kanssa viisivuotisia. Staran kanssa on sovittu työkoneiden tiedonjakamisen kehittämisestä, mutta muissa sopimuksissa kesken sopimuskauden tehtävät muutokset vaativat molempien osapuolten hyväksynnän. Yksittäisten koneiden sijaintia ilmaisevan tiedon jakamisesta sopiminen on vaikeaa, koska tiedon avulla urakoitsijat voivat laskea kilpailevan urakoitsijan kalustomitoituksen.

Kaupunkiympäristön toimialan tavoitteena on tämän vuoden aikana kilpailuttaa urakanhallintajärjestelmän sovelluskehitys. Järjestelmän tarkoituksena on tehdä mahdolliseksi jakaa liikennealueiden tilannekuvaa liikennöitävyyden, käytettävyyden ja turvallisuuden palauttamisesta lumisateen jälkeen.

Lumenkäsittelyyn liittyvä viestinnän kokonaisuus otetaan huomioon Helsingin uusissa lumenkäsittelyn periaatteissa ja toimenpideohjelmassa, joita valmistellaan parhaillaan kaupunkiympäristön toimialalla. Viestinnän ja vuorovaikutuksen kehittäminen pitää sisällään muun muassa

- talvikauden viestinnän vastuiden, roolien ja toimintamallien määrittämisen
- viestinnän kanavien ja asiakirjojen valmistelun
- talvikunnossapitoon liittyvien osallistamismallien kehittämisen
- talvikunnossapidon menetelmätiedon ja vaikuttavuuden esittämisen
- vuorovaikutuksen kehittämisen kiinteistöjen kanssa.

Liikennemerkkien näkyvyyden hyvänä pitäminen talviaikaan on haasteellista. Merkkien näkyvyyttä heikentävät talven pimeys ja lumipyryt, jotka pahimmillaan estävät liikennemerkin näkymisen. Samoin tiemerkinnet jäävät usein lumipolanteen peittäviksi.

Tulevan talven uutuuksena autoilijoille tarjotaan Siirtosoitto-palvelua, jolla voi saada puhelimitse tiedon ajoneuvon siirtotarpeesta ennen kadun reuna-alueen lumenpoistoa.

Koulujen, päiväkotien ja hoitolaitosten saavutettavuuden priorisoiminen

Katujen ylläpitoluokitus päätetään nykyisellään seuraavin kriteerein; kadun liikenteellinen merkitys, liikenteen määrä, eri liikennemuotojen tarpeet, jalankulun ja polkupyöräilyn edistäminen sekä liikenneturvallisuus ja liikenteen esteettömyys. Helsingin kaupunki tunnistaa eri toimijoiden tarpeet ja pyrkiiin jatkuvasti sovittamaan ylläpitotoimet nykyisten resurssien puitteissa kokonaisuus huomioon ottaen.

Ylläpitoluokituksia ja priorisointia käsitellään Helsingin uusissa lumenkäsittelyn periaatteissa ja toimenpideohjelmassa, joita valmistellaan parhaillaan kaupunkiympäristön toimialalla. Valmistelun yhteydessä tullaan määrittelemään muun muassa alueellinen lumen käsittely (esimerkiksi kaupunginosittain), eri toimintojen ja toimijoiden tarpeet sekä ylläpitoluokitusten vaatimukset ja toimenpideajat palveluiden ja asiakaslähtöisyyden näkökulmasta.

Palvelumuotoilun avulla on vielä saavutettavissa parannusta. Kannelmäen alueelle on tehty ensimmäinen palvelumuotoilu, jossa käytiin tarkoin läpi julkisten rakennusten aukiolot, joiden perusteella tarkennettiin jalankulun talvihoitosuunnitelmaa. Lisäksi vuosina 2015–2016 tehtiin lähes koko kaupungin kattava jalankulkuverkostotarkastelu, jossa jalankulkuväylien ylläpitoluokitusta järkevöitettiin väylien käytön perusteella. Väylien priorisointiin vaikuttivat muun muassa alueittaiset asukastiheydet sekä palveluiden, kuten joukkoliikennepysäkkien- ja asemien, terveydenhuoltopalveluiden ja koulujen, tiheydet.

Tukholman mallin mukaisen toiminnan käyttöön ottaminen liikennealueiden lumenpoistamisessa

Tukholman mallilla tarkoitettaneen kantakaupungin tonttikatujen lumenpoistoa yöaikaan. Menetelmässä kadulta ohjataan kaikki ajoneuvot väistötiloihin yhden yön ajaksi, jona katu suljetaan kokonaan yleiseltä liikenteeltä. Autoilijoille on ennakolta osoitettu kohtuulliselta etäisyydeltä yöaikainen väistötila, jota he saavat käyttää ilmaiseksi. Helsingissä on tutkittu menettelyä, mutta väistötilan löytäminen on osoittautunut vaikeaksi.

Helsingin menettelyt poikkeusolosuhteissa

Helsingissä toimivaksi ratkaisuksi kadun tyhjentämiseksi lumesta on todettu siirtokehotusten käyttäminen. Kadun varteen jäävien ajoneuvojen määrää voidaan vielä edelleen vähentää käyttöön otettavalla SiirtoSoitto-palvelulla. Lumenpoisto on sitä nopeampaa, mitä vähemmän ajoneuvoja jää siirrettäväksi.

Tammi–helmikuun aikana Helsingin kantakaupungin alueella avattiin pysäköintiin soveltuvia lisäalueita aukioilla, toreilla sekä puistojen hiekkakentillä. Pysäköinnin väistötilat osoittautuivat erittäin tarpeellisiksi, ja tilojen käyttöasteet olivat suuria. Menettely auttoi katujen lumenpoistossa.

Talven ajaksi kadun varteen varastoituja ajoneuvoja varten perustettua autohotellipalvelua on jatkettu Tattarisuolla, mutta se ei ole saavuttanut kovin suurta suosiota. (Tieliikennelain 28 §:n mukaan sellaista ajoneuvoa, jota tosiasiallisesti ei käytetä, ei saa jättää, säilyttää taikka varastoida yleiselle liikenteelle luovutetulle tiealueelle.)

Asuinalueiden tonttikaduilla pysäköintijärjestelyjä tullaan muuttamaan uusien periaatteiden mukaisesti alueittain edeten. Järjestelyjen myötä tonttikatujen jalkakäytävien lumenpoisto helpottuu suuresti.

Lumen mereen kaadon lopettaminen

Lumilogistiikan tavoitteena on, että lumet tullaan jatkossa käsittelemään siinä kaupunginosassa, johon ne ovat sataneet. Kantakaupungin alueelle on suunniteltu lumensiirron tarvitsemia kasauspaikkoja, jotka tulee ottaa huomioon investointikohteita suunniteltaessa.

Lumen hävittäminen kantakaupungin alueella tulee perustumaan tekniseen ratkaisuun. Pitkän aikavälin tavoitteena on, että siirtymäkauden jälkeen lumen mereen kaadosta pystytään luopumaan. Ennen lumen mereen kaadosta luopumista joudutaan tarkastelemaan erilaisia teknisiä lumen hävittämiskäytöksiä, niiden energiatarvetta ja lumenkuljetuksen vaatimaa konekaluston määrää. Samalla seurataan Oslon ja Tukholman kaupunkien kehitystyötä sekä Pietarin lumensulatusasemien toimivuutta.

Kaupunkiympäristön toimiala tekee selvityksen lumensulatusaseman maankäytön edellytyksistä kantakaupungin alueella. Selvityksessä tarkastellaan lumensulatusaseman ympäristövaikutuksia sekä teknisten ratkaisujen soveltuvuutta, kuten sulattamiseen tarvittavan lämmön saantia ja haitta-aineiden puhdistamista sulamisvesistä sekä vesien mereen johtamista. Työssä optimoidaan lumenkuljetusmatkat, sulatusasemien määrä, pienempien sulatusyksiköiden tarve sekä kantakaupungin lumen lähisiirron tarvitsemat tilat sekä riittävän lumen varastointi- ja hävittämiskapasiteetin mitoitus.

Tämän kokonaistarkastelun perusteella kaupunkiympäristön toimiala tulee esittämään ratkaisua lumen mereen kaadon lopettamiseksi.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

16.09.2019

Asia/8

Lisätiedot

Pekka Isoniemi, yksikön päällikkö, puhelin: 310 38414
pekka.isoniemi(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566